

národní
úložiště
šedé
literatury

Kultura České republiky v číslech 2023:

Dedera, Milan; NIPOS, Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
2024

Dostupný z <http://www.nusl.cz/ntk/nusl-615331>

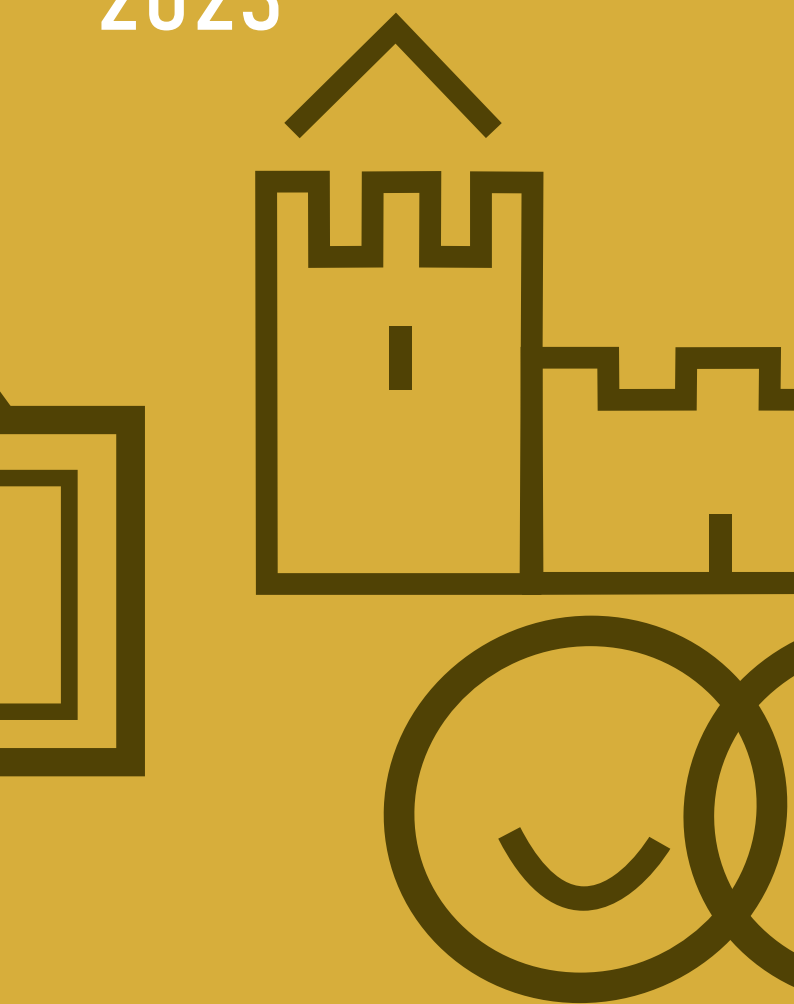
Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 06.08.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

KULTURA
ČESKÉ
REPUBLIKY
V ČÍSLECH
2023

N ■ I ■ P O ■ S

KULTURA
ČESKÉ
REPUBLIKY
V ČÍSLECH

VYBRANÉ ÚDAJE ZA ROK 2023

OBSAH

ÚVOD	7
PAMÁTKY	9
MUZEÁ A GALERIE	15
KNIHOVNY	23
DIVADLA	29
KNIHY	37
NOVINY A ČASOPISY	43
ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VISÍLÁNÍ	49

ÚVOD

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu (NIPOS) je příspěvkovou organizací Ministerstva kultury, z jehož pověření zabezpečuje státní statistickou službu za oblast kultury.

Statistika kultury se zabývá zjišťováním údajů o činnosti kulturních subjektů zřizovaných orgány státní správy, kraji, obcemi a městy, spolky, obecně prospěšnými společnostmi, církvemi, podnikatelskými subjekty aj. na základě zákona č. 89/1995 Sb. o státní statistické službě, ve znění pozdějších předpisů.

V brožuře Kultura v číslech jsou zveřejněny vybrané údaje za následující kulturní oblasti: památkové objekty zpřístupněné za vstupné, muzea a galerie, veřejné knihovny, divadla, neperiodické publikace a periodický tisk, rozhlasové a televizní vysílání.

Data uvedená za rok 2023 mají informativní charakter, neboť některé zpravodajské jednotky v řádném termínu nevyplnily statistický výkaz. Definitivní data budou zveřejněna (na podzim t. r.) na webu statistikakultury.cz. V přehledech (TOP) jsou uvedeni poskytovatelé kulturních služeb, kteří dali souhlas se zveřejněním individuálních údajů.

PAMÁTKY

Ve sledovaném období let 2001–2023 počet hradů, zámků, kostelů a ostatních památek zpřístupněných za vstupné postupně vzrůstal. Jeho nárůst se – v souvislosti s nápravou vlastnických vztahů v této oblasti a s rozvojem tržní ekonomiky – datuje od devadesátých let. Měnilo se i využívání některých objektů, které se rekonstruovaly a získávaly nové využití, zpravidla v kulturní oblasti. Od r. 2014 přesáhl počet statisticky sledovaných objektů počet 300. V r. 2023 vyplnilo v řádném termínu statistický výkaz 360 památek a několik dalších bylo v rekonstrukci.

V návštěvnosti památek lze v jednotlivých letech sledovat výkyvy spojené nejen s počtem sledovaných památek, ale zřejmě také s ekonomickou situací. V letech 2006–2015 kolísal počet návštěvníků mezi 10,7 a 13 mil. osob a od r. 2016 se pohyboval nad 14 miliony. Do návštěvnosti jednotlivých objektů se promítá nejen jejich atraktivnost, ale také pořádání různých doprovodných kulturních akcí. Důležitou roli hraje i to, zda se objekt objevuje v nabídkách cestovních kanceláří, což se projevuje i přílivem zahraničních turistů. Všechny památkové objekty se snaží každoročně zvyšovat návštěvnost nejen otevíráním nových prohlídkových okruhů a pořádáním nočních prohlídek, ale i prodlužováním sezóny a zpřístupňováním památek v zimním období.

V letech 2020–2021 se v návštěvnosti památek velmi negativně projevila pandemie Covidu-19. Vyhlášení nouzového stavu a různá protiepidemická opatření znemožňovala turistům návštěvy památkových objektů. To vedlo v r. 2020 ke snížení návštěvnosti na 7,4 mil. osob, což ve srovnání s předchozím rokem představuje přibližně 50% pokles. Od r. 2021 se s postupným ústupem pandemie začala návštěvnost pomalu zvyšovat na 8,1 mil. osob. Zvyšování návštěvnosti pokračovalo i v dalších letech a v roce 2023 dosáhl počet návštěvníků 13,7 mil. osob. Výrazně stoupl i počet kulturních akcí pořádaných v památkových objektech, a to z 5 099 v r. 2020 až na 9 565 v r. 2023.

Vladimíra Lindnerová

TOP 10 PAMÁTKOVÝCH OBJEKTŮ

podle počtu návštěvníků v roce 2023

1 779 123

Pražský hrad

643 100

Petřínská rozhledna, Praha

495 809

Staroměstská radnice, Praha

378 543

Zrcadlové bludiště Petřín, Praha

348 227

Státní zámek Lednice

290 923

Kostnice a kaple Všech svatých, Kutná Hora-Sedlec

251 414

Staronová synagoga, Praha

249 521

Chrám sv. Barbory, Kutná Hora

242 656

Státní zámek Český Krumlov

200 193

Státní hrad a zámek Hluboká nad Vltavou

Památky (zpřístupněné za vstupné) 2001–2023

Rok	Památky*	Návštěvníci (v tis.)	Návštěvníci na 1 tis. obyvatel
2001	222	9 755	954
2002	233	9 762	957
2003	245	10 420	1 021
2004	257	11 490	1 126
2005	269	11 797	1 153
2006	271	12 109	1 181
2007	272	12 168	1 179
2008	277	11 681	1 120
2009	287	11 616	1 107
2010	284	11 325	1 077
2011	295	12 032	1 146
2012	295	11 627	1 106
2013	297	10 673	1 015
2014	308	11 992	1 139
2015	315	13 006	1 234
2016	316	14 140	1 339
2017	318	14 149	1 337
2018	327	14 238	1 340
2019	326	14 896	1 396
2020	332	7 456	696
2021	337	8 149	762
2022	348	12 149	1 122
2023	360	13 719	1 259

* hrady, zámky a ostatní památky zpřístupněné za vstupné

**VE SROVNÁNÍ S ROKEM 2022
NAVŠTÍVILO SLEDOVANÉ
HISTORICKÉ PAMÁTKY
V ROCE 2023 O 12,9 %
NAVŠTĚVNÍKŮ VÍCE**

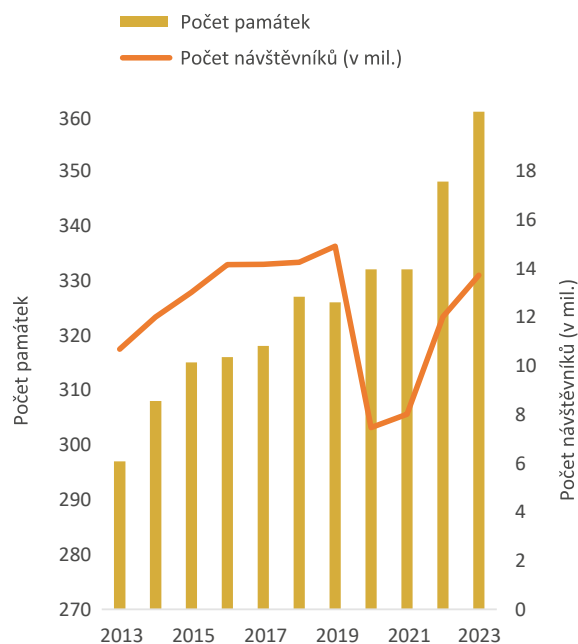
Památky (zprístupněné za vstupné) 2001–2023

Rok	Kulturní akce	z toho		Návštěvníci kulturních akcí
		výstavy	koncerty	
2001	11 817	420	1 096	2 984 452
2002	14 335	437	1 293	2 975 594
2003	14 458	505	1 596	3 159 879
2004	16 776	514	1 625	3 283 924
2005	21 457	559	1 551	3 706 620
2006	20 428	554	1 555	3 921 251
2007	16 557	572	1 557	3 895 296
2008	22 014	626	1 573	4 356 085
2009	14 144	691	1 639	4 969 831
2010	13 864	611	1 460	3 748 931
2011	13 261	591	1 472	3 649 833
2012	13 388	631	1 289	4 216 773
2013	14 042	597	1 415	3 906 185
2014	12 905	639	1 269	4 014 563
2015	15 768	675	1 354	4 374 719
2016	14 946	662	1 575	4 355 138
2017	13 889	681	1 490	4 473 376
2018	13 644	717	1 480	4 791 530
2019	13 099	643	1 526	4 533 533
2020	5 099	423	731	2 222 688
2021	5 856	398	1 048	3 076 822
2022	9 049	518	1 658	3 334 397
2023	9 565	517	1 845	3 878 792

POČET KULTURNÍCH AKCÍ VE SLEDOVANÝCH PAMÁTKOVÝCH OBJEKTECH VZROSTL V ROCE 2023 O 87,6 % PROTI ROKU 2020

V ROCE 2023 VZROSTL POČET SLEDOVANÝCH PAMÁTEK I JEJICH NÁVŠTĚVNOST

Památky (zprístupněné za vstupné) 2013–2023

MUZEJA A GALERIE

V roce 2023 působilo v ČR 468 muzeí a galerií (muzeí výtvarného umění). Z toho galerií bylo 41. V porovnání s rokem 2022 přibylo 15 jednotek. V provozu bylo 343 poboček muzeí a galerií. 77 % muzeí bylo zřizováno státem a územní samosprávou (kraje, obce). Přibližně 11 % tvořily podnikatelské subjekty a 12 % ostatní neziskové organizace. Téměř 50 % sledovaných muzeí bylo zaměřeno všeobecně (vlastivědně).

Celková výstavní plocha se každoročně zvyšuje a to platilo i v roce 2023. Zvýšil se také podíl bezbariérové plochy. Stálé expozice tvořily 83 % celkové výstavní plochy a nejvíce expozic bylo v roce 2023 zaměřeno na archeologii a historii (24 %). Většina uspořádaných výstav byla zorganizována zaměstnanci muzea (75 %). Nejvíce výstav bylo zaměřeno na výtvarné umění (34 %).

Počet návštěvníků se opět více přiblížil předcovidovému období. V roce 2023 tvořila návštěvnost téměř dvojnásobek hodnot z let 2020 a 2021. Cizinci představovali 10 % všech návštěvníků.

V roce 2023 muzea připravila 20 880 doprovodných programů k výstavám a expozicím, které navštívilo 1 005 613 návštěvníků. Dále uspořádala 10 096 kulturně výchovných akcí, které navštívilo 1 420 680 návštěvníků. Scénická vystoupení tvořila 25 % akcí a přednášky 37 %.

Počet sbírkových předmětů se navýšil o 3 mil. předmětů. Zvýšil se i počet digitalizovaných sbírkových předmětů o 2 mil., ačkoliv stále neexistuje povinnost sbírkové předměty evidovat a vést o nich záznamy.

Eliška Nováková

TOP 10

MUZEA

podle počtu návštěvníků v roce 2023 (v tis.)

1 145

Národní muzeum, Praha

550

Židovské muzeum v Praze

460

Vojenský historický ústav, Praha

430

Sex Machines Museum, Praha

402

Národní zemědělské muzeum, Praha

348

Národní muzeum v přírodě, Rožnov pod Radhoštěm

326

Národní technické muzeum, Praha

301

Památník Tereziín

300

Muzeum Pražského Jezulátka, Praha

208

Moravské zemské muzeum, Brno

TOP 10

GALERIE

podle počtu návštěvníků v roce 2023 (v tis.)

434

Národní galerie v Praze

155

Moravská galerie v Brně

106

Galerie hlavního města Prahy

90

Alšova jihočeská galerie, Hluboká nad Vltavou

82

Museum Kampa, Praha

68

Galerie Středočeského kraje, Kutná Hora

57

Galerie výtvarného umění v Ostravě

53

Západočeská galerie v Plzni

47

Galerie Klatovy/Klenová

42

Gočárova galerie v Pardubicích

Muzea a galerie 2001–2023

Rok	Muzea a galerie	Expozice a výstavy	Expozice	Výstavy	Návštěvníci (v tis.)
2001	447	4 757	1 558	3 199	9 389
2002	442	4 791	1 557	3 234	8 726
2003	445	5 101	1 632	3 469	8 749
2004	461	5 296	1 673	3 623	9 003
2005	457	5 420	1 691	3 729	9 132
2006	478	5 553	1 793	3 760	9 763
2007	487	5 640	1 814	3 826	10 362
2008	491	5 656	1 855	3 801	9 587
2009	479	5 702	1 833	3 869	9 660
2010	477	5 675	1 828	3 847	9 308
2011	490	5 842	1 868	3 974	10 018
2012	502	6 014	2 009	4 005	9 577
2013	512	6 076	1 973	4 103	10 490
2014	509	6 199	1 992	4 207	11 651
2015	484	6 319	2 065	4 254	11 768
2016	485	6 239	2 138	4 101	13 072
2017	477	6 166	2 071	4 095	13 486
2018	477	6 125	2 085	4 040	14 299
2019	481	6 228	2 156	4 072	14 693
2020	470	4 828	2 135	2 683	6 856
2021	463	4 821	2 130	2 691	6 654
2022	453	5 587	2 183	3 404	11 166
2023	473	5 722	2 264	3 458	12 782

Oproti roku 2022 vzrostla návštěvnost o více než milion návštěvníků

Počet expozičních a výstavních nezaznamenal výrazný nárůst

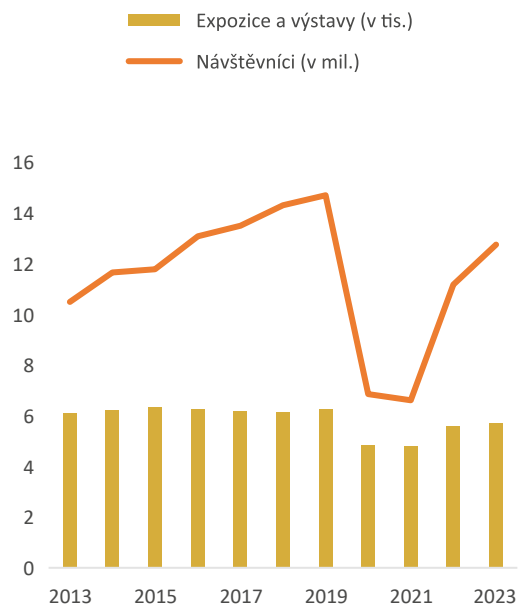
Muzea a galerie 2009–2023

Rok	Návštěvníci na 1 tis. obyv.	Návštěvníci na 1 m ² výstavní plochy	Celková výstavní plocha m ²	z toho bezbariérový přístup m ²
2009	921	11,0	881 416	203 716
2010	885	10,1	898 747	226 514
2011	955	11,0	923 214	476 356
2012	911	10,0	919 010	482 369
2013	998	11,0	937 439	500 418
2014	1 107	12,1	952 514	527 795
2015	1 116	11,9	968 953	535 497
2016	1 237	12,8	1 010 062	558 615
2017	1 274	13,2	1 017 276	569 897
2018	1 346	13,6	1 034 053	581 700
2019	1 377	13,9	1 030 145	580 118
2020	641	6,5	1 061 252	616 948
2021	622	6	1 079 908	634 317
2022	1 031	10	1 079 908	634 317
2023	1 172	12	1 093 476	646 084

CELKOVÁ VÝSTAVNÍ PLOCHA I PLOCHA S BEZBARIÉROVÝM PŘÍSTUPEM SE I NADÁLE ROZŠIŘOVALA

NÁVŠTĚVNOST
MUZEÍ A GALERIÍ
SE V ROCE 2023
NEJVÍCE
PŘIBLÍŽILA
PŘELOMU LET
2015/2016,
STÁLE VŠAK
NEDOSAHUJE
ÚDAJŮ
PŘEDCOVIDO-
VÉHO OBDOBÍ

Muzea a galerie 2013–2023

Počty návštěvníků
na obyvatele a na m²
výstavní plochy se více
přiblížily předcovidovým
hodnotám

KNIHOVNY

Česká republika má nejhustší síť veřejných knihoven v celé EU. Na 10 000 obyvatel ČR připadá 5 knihoven.

Rok 2023 byl druhým rokem po pandemickém období, ve kterém byly informační a knihovnické služby poskytovány standardním způsobem. Pokud bychom srovnávali roky 2022 a 2023, došlo k navýšení počtu fyzických uživatelů knihoven, který však stále nedosahuje před-covidových hodnot. Počet výpůjček tradičních knižních a periodických dokumentů se meziročně nepatrně snížil a to o 0,3 % (celkem na 41,5 mil. výpůjček). Naopak patrný je vyšší zájem o online služby, počet e-výpůjček se zvýšil o 60%, počet stažených digitálních dokumentů narostl o 25% (za rok 2022 29,5 mil., za rok 2023 36,9 mil.).

Počet registrovaných čtenářů mírně vzrostl (o 4 %), přičemž celkový počet uživatelů do 15 let se navýšil o 6 %. Celkový počet návštěvníků veřejných knihoven se zvýšil o 12 %. V roce 2023 mírně poklesl (o 1 %) počet návštěvníků online služeb knihoven i přes to, že online návštěvy mají s rozvojem informačních technologií několik let vzestupnou tendenci a mnoho služeb je poskytováno pomocí vzdáleného přístupu.

Knihovny představují největší síť bezplatného přístupu k internetu, která má velký význam pro osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Veřejné knihovny dlouhodobě usilují o rozšíření svých činností od běžného půjčování knih směrem k vytváření informačních, vzdělávacích a kulturních center. Tato oblast v posledních letech zaznamenala dynamický vývoj.

Počet pořádaných kulturních akcí se oproti roku 2022 zvýšil o 20 % a počet návštěvníků těchto akcí stoupl o 13 %. Knihovny zaznamenaly také nárůst počtu vzdělávacích akcí a to o 17 % a jejich návštěvníků (růst o 18 %). Zvláštní důraz je kladen na podporu čtenářské a informační gramotnosti dětí a mládeže, ale také na podporu digitální gramotnosti dospělých a seniorů.

Helena Grycová

TOP 10

KNIHOVNY

podle počtu výpůjček v roce 2023

4 596 700

Městská knihovna v Praze

1 324 447

Knihovna Jiřího Mahena v Brně

1 261 203

Knihovna města Ostravy

914 089

Krajská knihovna Františka Bartoše ve Zlíně

740 614

Knihovna města Plzně

726 260

Jihočeská vědecká knihovna v Českých Budějovicích

564 746

Krajská vědecká knihovna v Liberci

546 415

Knihovna města Hradce Králové

442 429

Moravská zemská knihovna v Brně

439 872

Moravskoslezská vědecká knihovna v Ostravě

Knihovny 2001–2023

Rok	Knihovny	Čtenáři (v tis.)	Výpůjčky (v tis.)	Výpůjčky na tis. obyv.	Návštěvníci (v tis.)*
2001	6 091	1 513	69 864	6 833	18 364
2002	6 057	1 533	70 825	6 943	19 658
2003	6 046	1 524	71 663	7 025	20 103
2004	5 885	1 538	72 875	7 140	20 615
2005	5 920	1 538	71 974	7 033	20 502
2006	5 662	1 476	68 697	6 698	19 902
2007	5 533	1 458	67 395	6 529	20 924
2008	5 438	1 448	66 744	6 399	20 913
2009	5 432	1 398	66 862	6 373	22 072
2010	5 415	1 431	66 773	6 349	22 157
2011	5 408	1 462	67 220	6 405	24 025
2012	5 401	1 450	66 258	6 305	24 298
2013	5 381	1 430	64 208	6 109	24 142
2014	5 360	1 430	62 614	5 949	24 053
2015	5 354	1 412	60 045	5 689	23 623
2016	5 353	1 372	58 204	5 509	23 400
2017	5 339	1 384	55 364	5 228	22 354
2018	5 317	1 373	52 705	4 960	22 047
2019	5 307	1 376	51 201	4 799	22 102
2020	5 293	1 192	38 888	3 634	13 075
2021	5 273	1 112	34 999	3 240	12 481
2022	5 256	1 209	41 646	3 846	17 397
2023	5 244	1 254	41 507	3 808	19 397

* fyzické návštěvy

V roce 2023 stoupl počet fyzických návštěv v knihovnách oproti roku 2022 o 12 %, naopak počet výpůjček poklesl o 0,3 %

Knihovny 2005–2023

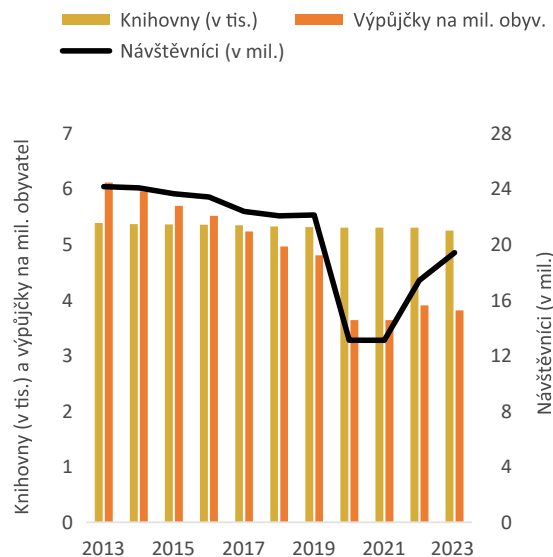
Rok	Online návštěvníci (v tis.)*	Kulturní akce	Návštěvníci kulturních akcí (v tis.)	Vzdělávací akce	Návštěvníci vzdělávacích akcí (v tis.)
2005	.	57 447	.	52 468	.
2006	.	61 422	.	53 199	.
2007	.	59 018	.	30 596	.
2008	.	56 855	.	30 695	.
2009	15 821	52 724	1 516	24 629	529
2010	21 979	57 568	1 653	26 193	523
2011	29 267	59 635	1 716	27 533	567
2012	30 496	60 038	1 856	29 223	619
2013	32 083	62 285	1 967	31 457	679
2014	40 105	65 017	2 085	32 562	705
2015	39 289	65 290	2 263	37 532	796
2016	29 715	66 220	2 408	42 153	896
2017	31 792	66 860	2 358	48 561	1 010
2018	28 005	68 909	2 543	51 995	1 059
2019	35 845	66 670	2 317	56 448	1 132
2020	37 966	24 167	796	20 819	381
2021	40 198	28 729	970	24 769	506
2022	42 175	59 647	1 851	59 294	1 081
2023	41 747	71 787	2 083	69 339	1 273

* návštěvníci online služeb knihovny

V roce 2023 se zvýšil počet vzdělávacích akcí pořádaných knihovnou o 17 %

PO ODEZNĚNÍ PANDEMICKÝCH LET SE V ROCE 2023 ZVÝŠIL OPĚT POČET FYZICKÝCH NÁVŠTĚVNÍKŮ KNIHOVEN

Knihovny 2013–2023

DIVADLA

Přestože v roce 2023 pokračoval růst výkonu sledovaných divadel v počtu nabízených představení i v počtu diváků, stále tyto hodnoty nedosahují úrovně roku 2019, tj. roku před pandemií Covid-19. Počet představení u divadel s vlastním souborem vzrostl na 28,1 tis., což představuje meziroční nárůst přibližně o 2,4 %. V přepočtu na jeden divadelní soubor však počet odehraných divadelních představení spíše stagnuje a dosahuje přibližně 90 % úrovně roku 2019. Podobně lze hodnotit růst počtu diváků, který v roce 2023 stoupl na 5,8 mil., tedy přibližně o 11 %. Za předcovidovým rokem nicméně divadelní sektor stále zaostává o 18 %. V roce 2023 se snížila dynamika růstu pozorovaná u těchto ukazatelů v roce 2022. Rychlejší růst počtu návštěvníků vzhledem k menšímu růstu či spíše stagnaci počtu nabízených představení může indikovat zefektivnění divadelní nabídky.

V čem hodnoty rostou stabilně každý rok už dvě dekády, jsou ukazatele spojené s rozšiřováním divadelní infrastruktury. V roce 2023 bylo v České republice zaznamenáno 247 divadel se souborem nebo souborů bez vlastní scény a také historicky nejvíce divadelních scén, až 197. Nového maxima dosáhl i počet sedadel, která divadla s vlastní scénou dávají k dispozici, a to hodnoty 49,4 tis. Na tisíc obyvatel ČR připadají 4,5 sedadla.

Divadelní systém v České republice je strukturován a statisticky sledován jako síť veřejných divadel, neziskové sféry a podnikatelského segmentu. Veřejnoprávní divadla nabídla více než 12,7 tis. představení, která vidělo téměř 3,2 mil. diváků. To představuje 55% podíl na celkové návštěvnosti. Za hranicemi ovšem nejvíce ČR reprezentují soukromoprávní divadla, jejich podíl na představeních v zahraničí dosahuje 64 %.

V roce 2023 pracovalo v celém divadelním sektoru více než 6,8 tis. osob (přepočtený stav) ve stálém zaměstnaneckém poměru a více než 16 tis. osob na základě jiných pracovněprávních a smluvních vztahů.

Oproti roku 2022 se nijak nezměnilo pořadí nejnavštěvovanějších divadel v ČR v čele s Národním divadlem, Studiem DVA a Městským divadlem Brno. Desítka nejnavštěvovanějších divadel má 38% podíl na celkové návštěvnosti v České republice, což představuje meziroční růst o tři procentní body. Celková návštěvnost desítky nejnavštěvovanějších divadel v roce 2023 meziročně stoupla o 18 %, což je přibližně o pět procentních bodů více než celý divadelní sektor.

Juraj Gerbery

TOP 10

DIVADLA

podle počtu diváků v ČR v roce 2023

505 491

Národní divadlo, Praha

276 248

Studio DVA, Praha

238 444

Městské divadlo Brno

215 097

Národní divadlo Brno

180 506

Divadlo Josefa Kajetána Tyla, Plzeň

172 771

Divadlo Kalich, Praha

168 029

Národní divadlo moravskoslezské, Ostrava

154 565

Hudební divadlo v Karlíně, Praha

136 440

Agentura Harlekýn, Praha

117 521

Městská divadla pražská

Divadla 2001–2023

Rok	Divadla (bez stagion)	Stálé scény v provozu	Sedadla stálých scén	Sedadla na 1 tis. obyv.
2001	127	130	31 589	3,1
2002	110	129	33 597	3,3
2003	101	127	33 072	3,2
2004	119	134	34 115	3,3
2005	121	143	34 863	3,4
2006	125	145	34 929	3,4
2007	130	144	35 796	3,5
2008	133	148	37 322	3,6
2009	137	150	36 033	3,4
2010	151	160	36 648	3,5
2011	153	169	37 622	3,6
2012	153	166	36 789	3,5
2013	152	174	39 616	3,8
2014	152	177	40 469	3,8
2015	155	180	41 872	4,0
2016	175	189	42 815	4,1
2017	175	171	39 788	3,8
2018	182	174	40 306	3,8
2019	205	178	43 586	4,1
2020	209	185	45 666	4,3
2021	210	182	44 811	4,2
2022	249	193	47 090	4,4
2023	247	197	49 318	4,5

Počet sledovaných stálých scén v provozu (197) dosáhl nového maxima

Divadla 2001–2023

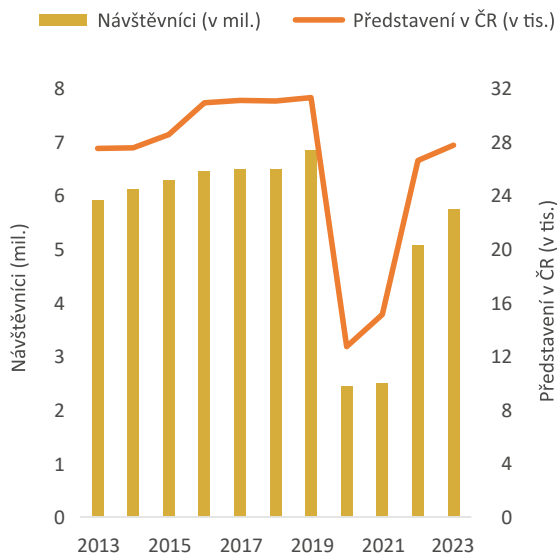
Rok	Návštěvníci (v tis.)	Návštěvníci na 1 tis. obyv.	Návštěvníci na 1 sedadlo	Představení v ČR
2001	4 405	431	139	23 950
2002	4 489	440	134	20 857
2003	4 437	435	134	20 247
2004	5 149	504	151	23 532
2005	4 976	486	143	24 563
2006	5 235	510	150	24 888
2007	5 448	528	152	25 785
2008	5 606	538	150	25 703
2009	5 657	539	157	26 921
2010	5 805	552	158	26 883
2011	5 794	552	154	27 959
2012	5 699	542	155	27 526
2013	5 896	561	149	27 500
2014	6 108	580	151	27 533
2015	6 269	595	150	28 519
2016	6 437	609	150	30 891
2017	6 477	612	163	31 072
2018	6 474	609	161	31 031
2019	6 831	640	157	31 283
2020	2 436	228	53	12 709
2021	2 494	233	56	15 098
2022	5 215	485	111	27 463
2023	5 792	531	117	28 120

V přepočtu na jeden divadelní soubor dosahuje počet odehraných divadelních představení 90% úrovně roku 2019

DYNAMIKA RŮSTU CELKOVÉHO POČTU DIVÁKŮ V ROCE 2023 ZPOMALILA

Divadla 2013–2023

KNIHY

Knižní sektor vykazoval v r. 2001 (v prvním roce sledovaného období 2001–2023) celkem 14 321 vydaných titulů, z toho bylo 3 726 titulů beletrie, 575 dětských knih a 1740 školních učebnic a vysokoškolských skript. V letech 2003–2008 vzrostl počet vydaných titulů z 16,4 tis. titulů v roce 2003 až na 18,5 tis. titulů v roce 2008. V následujících dvou letech došlo k mírnému poklesu, ale v r. 2011 bylo vydáno nejvíce titulů za sledované období, a to téměř 19 tis. V r. 2012 nastal znovu pokles vydaných titulů – bylo vydáno skoro o 10 % knih méně než v r. 2011. Týkalo se to především beletrie, naopak dětských knih bylo vydáno o 8 % více. Hned v příštím roce se znovu projevil nárůst u beletrie o 10 % a u dětských knih o 19 %.

V letech 2017–2018 se počet vydaných titulů snížil cca o 9 % ve srovnání s rokem 2015. Pokles se týkal zejména školních učebnic a skript. V roce 2019 se počet vydaných knižních titulů opět zvýšil, a to o 4 % na 17 330. V roce 2020 se knižní produkce snížila o necelých 19 % na 14 117 vydaných knižních titulů. Na téměř stejné úrovni se knižní produkce udržela i v r. 2021, kdy bylo vydáno 14 134 titulů. Z toho bylo 5 409 titulů beletrie, 2 124 titulů dětských knih a 664 titulů školních učebnic, vysokoškolských učebnic a skript. V r. 2022 bylo vydáno 18 319 titulů. Z toho bylo 7 002 titulů beletrie, 3219 titulů dětských knih a 1 038 titulů školních učebnic, vysokoškolských učebnic a skript. V r. 2023 se počet vydaných publikací snížil na 15 025 titulů. Beletrie zahrnovala 5 958 titulů, dětské knihy 2 603 titulů a učebnice a skripta 824 titulů.

Při porovnání vydaných titulů podle jazyka vydání je vidět, že počet titulů vydaných česky kopíruje křivku celkem vydaných titulů. V r. 2023 bylo česky vydáno 13 037 titulů. Ve slovenštině vyšlo i přes pokles v r. 2017 a mírný nárůst v r. 2018 ve sledovaném období nejvíce titulů v roce 2019, kdy produkce představovala 571 slovenských titulů. V následujících letech se slovenská knižní produkce snížila až na 310 titulů v r. 2023. U cizojazyčných titulů vydaných anglicky a německy

je vidět klesající tendence s mírným nárůstem v roce 2019 i následným poklesem v roce 2020. V r. 2023 bylo anglicky vydáno 469 a německy 54 titulů.

Vydávané překlady tvořily v r. 2023 40,9 % celkové knižní produkce. Nejvíce překladů zaznamenaly anglické texty, a to téměř 53,5 %, tedy 3 289 publikací. Z němčiny bylo přeloženo téměř 14,3 %, tedy 881 publikací.

Co se oborového zaměření vydávaných titulů týče, vydalo se v r. 2023 nejvíce literárních textů (poezie a beletrie), publikací z oblasti historie a biografie, školství, výtvarného umění, přírodních věd, práva a veřejné správy, lékařství, náboženství, všeobecnosti a filozofie.

Vladimíra Lindnerová

TOP 10

TEMATICKÝCH SKUPIN KNIH

podle počtu vydaných titulů v roce 2023

5 958

Literární texty (beletrie)

1 216

Historie, biografie

1 029

Školství, pedagogika, volný čas

590

Sochařství, výtvarné umění, grafika, fotografie

545

Přírodní vědy

527

Právo, veřejná správa, sociální zabezpečení, sociální péče, pojišťovnictví

488

Lékařské vědy, zdravotnictví

452

Náboženství, teologie

396

Všeobecnosti

374

Filozofie, psychologie

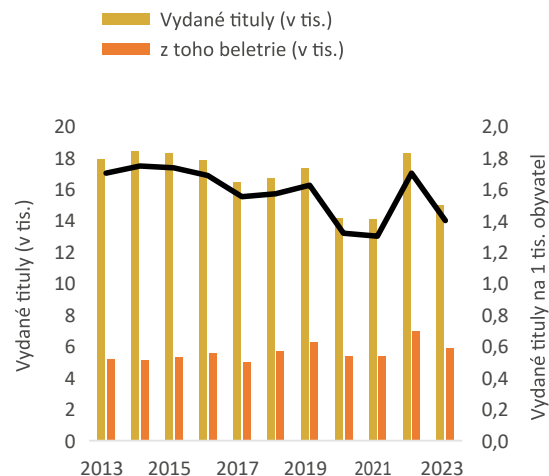
Knihy 2001–2023

Rok	Vydané tituly	z toho			Vydané tituly na 1 tis. obyv.
		beletrie	dětské knihy	učebnice a skripta	
2001	14 321	3 726	575	1 740	1,4
2002	14 278	3 605	586	1 578	1,4
2003	16 451	3 498	746	1 884	1,6
2004	15 749	3 381	735	1 732	1,5
2005	15 350	3 340	866	1 776	1,5
2006	17 019	3 746	1 290	1 924	1,7
2007	18 029	3 927	1 187	1 971	1,7
2008	18 520	4 162	1 385	2 132	1,8
2009	17 598	4 475	1 367	1 489	1,7
2010	17 054	4 477	1 336	1 536	1,6
2011	18 985	5 174	1 569	1 596	1,8
2012	17 247	4 684	1 698	1 522	1,6
2013	17 876	5 190	2 031	1 538	1,7
2014	18 379	5 129	1 962	1 698	1,7
2015	18 282	5 297	1 955	1 551	1,7
2016	17 815	5 559	2 157	1 172	1,7
2017	16 422	4 985	1 844	856	1,6
2018	16 676	5 706	2 330	1 105	1,6
2019	17 330	6 079	2 716	1 053	1,6
2020	14 117	5 201	2 134	742	1,3
2021	14 134	5 167	2 124	664	1,3
2022	18 319	7 002	3 219	1 038	1,7
2023	15 025	5 958	2 603	824	1,4

Ve srovnání s rokem 2022 poklesl v roce 2023 počet vydaných titulů publikací o 3 294

OPROTI PŘEDCHOZÍMU ROKU SICE POKLESL POČET BELETRISTICKÝCH TITULŮ, VE SROVNÁNÍ S ROKEM 2021 SE VŠAK MÍRNĚ NAVÝŠIL

Knihy 2013–2023

NOVINY A ČASOPISY

V r. 2001 (v prvním roce sledovaného období 2001–2023) bylo vydáno 3 469 titulů novin a časopisů. V následujících letech počet vydávaných titulů mírně stoupal až na 5 687 v r. 2008. Mezi lety 2013–2019 byl zaznamenán stálý, ale pomalý nárůst. K nepatrnému poklesu vydávaných titulů došlo v r. 2019 a tento trend pokračoval i v následujícím roce a také v r. 2021, kdy bylo vydáno 5 037 titulů novin a časopisů.

V roce 2022 bylo vydáno 5 248 titulů novin a časopisů a v roce 2023 počet vydaných titulů opět poklesl na 4 918. Nejvíce deníků (165 titulů) za sledované období bylo vydáno v r. 2006 a pak nastal mírný pokles, který se v r. 2019 ustálil na 107 titulech a přetrval až do r. 2023.

Z celkového počtu vydávaných periodik představoval podíl časopisecké produkce v r. 2001 76,9 %. Od r. 2006 se trh stabilizoval s cca 3,2 tis. titulů časopisů a v r. 2019 bylo vytištěno rekordních 4 026 titulů. Pak začala produkce postupně klesat až na 3 398 titulů v r. 2021. V r. 2022 došlo k nepatrnému zvýšení o 29 časopiseckých titulů. V roce 2023 nastal znovu pokles až na 3 098 titulů.

Co se týče struktury zaměření časopisů, postupně se do r. 2008 zvyšoval podíl časopisů určených pro širokou veřejnost na úkor časopisů pro specifické skupiny čtenářů. Od r. 2009 se začal tento rozdíl opět snižovat a v r. 2020 bylo z 3 972 titulů časopisů 52 % určeno pro širokou veřejnost a 48 % pro specifické skupiny čtenářů.

V následujícím r. 2021 stoupl počet časopisů pro širokou veřejnost až na 55,4 % z celkové produkce 3 398 vydaných titulů a počet časopisů pro specifické

skupiny se snížil na 44,6 %. V r. 2022 bylo z celkového počtu 3 427 vydaných titulů 55,2 % časopisů pro širokou veřejnost a 44,8 % pro specifické skupiny čtenářů. V roce 2023 bylo vydáno 3 098 titulů, z nichž bylo 1 745 (56,3 %) určeno pro širokou veřejnost a 1 353 (43,7 %) pro specifické skupiny čtenářů.

Vladimíra Lindnerová

TOP 10 TEMATICKÝCH SKUPIN ČASOPISŮ

podle počtu vydaných titulů v roce 2023

718

Odborné revue (technický a vědecký výzkum)

567

Pro ženy, muže a rodinu

375

Politické, filozofické, náboženské, literární a kulturní

253

Podnikové časopisy

242

Cestovní ruch, volný čas a sport

229

Ostatní časopisy pro specifické skupiny čtenářů

188

Pro děti a mládež

178

Ostatní časopisy pro širokou veřejnost

85

Časopisy odborů, politických stran, sdružení atd.

63

Populárně vědecké a technické

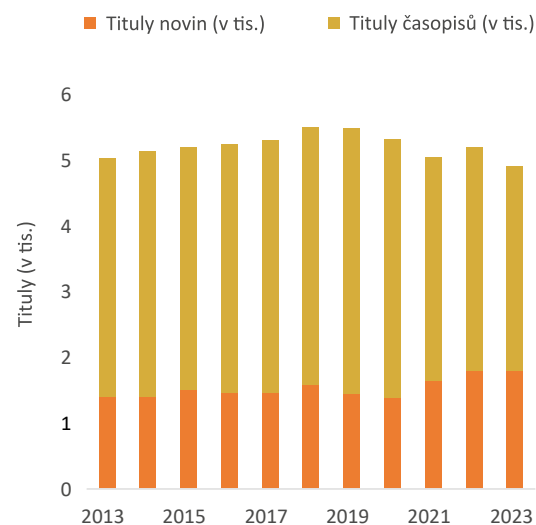
Noviny a časopisy 2001–2023

Rok	Tituly novin a časopisů	Tituly novin a časopisů na 1 tis. obyv.	z toho		
			tituly novin	tituly deníků	tituly časopisů
2001	3 469	0,34	802	105	2 667
2002	3 636	0,36	823	93	2 813
2003	3 372	0,33	910	96	2 462
2004	3 835	0,38	1 301	108	2 534
2005	4 399	0,43	1 406	116	2 993
2006	4 832	0,47	1 424	165	3 243
2007	4 947	0,48	1 511	118	3 436
2008	5 687	0,55	1 737	126	3 950
2009	5 481	0,52	1 683	123	3 798
2010	5 265	0,50	1 662	122	3 603
2011	5 098	0,49	1 522	125	3 576
2012	5 028	0,48	1 381	110	3 647
2013	5 017	0,48	1 391	110	3 626
2014	5 127	0,49	1 394	109	3 733
2015	5 181	0,49	1 500	109	3 681
2016	5 234	0,50	1 460	109	3 774
2017	5 298	0,50	1 469	103	3 829
2018	5 488	0,52	1 581	105	3 907
2019	5 467	0,51	1 441	107	4 026
2020	5 304	0,50	1 377	107	3 927
2021	5 037	0,47	1 639	107	3 398
2022	5 248	0,49	1 821	107	3 427
2023	4 918	0,45	1 820	107	3 098

V r. 2023 se počet titulů novin a časopisů snížil oproti minulému roku o 330 proti a poprvé od roku 2007 se pohyboval pod hranicí 5 tis.

V roce 2023 vycházelo 1 745 titulů časopisů pro širokou veřejnost a 1 353 titulů časopisů pro specifické skupiny čtenářů

Noviny a časopisy 2013–2023

ROZHLASOVÉ A TELEVIZNÍ VISÍLÁNÍ

V průběhu sledovaných let došlo k nárůstu počtu odvysílaných hodin televizního vysílání, a to zejména v souvislosti se vstupem soukromých držitelů licencí k vysílání na mediální trh, kde vzrostl počet licencí pro šíření signálu kabelovými systémy. Počet odvysílaných hodin rozhlasového vysílání naproti tomu ve sledovaném období klesal.

Ve struktuře rozhlasového vysílání se až do roku 2018 postupně zvyšoval podíl hudebního a kulturně dramatického vysílání. V roce 2022 tvořilo kulturně orientované vysílání více než 75 % z celkového vysílacího času (z toho téměř 74 % připadlo na hudební vysílání). Zpravodajské, publicistické a sportovní vysílání tvoří v programové struktuře menšinu a podíl této kategorie na celkovém vysílání stagnuje. Na reklamu a jiné obchodní sdělení připadlo v roce 2022 více než 4 % z celkového vysílání. Od roku 2019 jsou v šetření ČSÚ samostatně sledovány moderátorské vstupy, které v roce 2022 tvořily 7 % vysílání.

U televizního vysílání, stejně jako u rozhlasového vysílání, mají významný podíl na celkové programové struktuře kulturně orientované pořady – v roce 2022 tvořily téměř 32 % vysílání. Nejvyšší podíl na televizním vysílání pak mají zpravodajské, publicistické, dokumentární a sportovní pořady, které se v roce 2022 podílely na celkovém vysílání 51 %. Vysoké zastoupení zpravodajských pořadů je způsobeno zejména vlivem drobných provozovatelů vysílajících nepřetržitou zpravodajskou smyčku (tzv. infokanály). Obchodní sdělení tvořilo v roce 2022 téměř 11 % vysílacího času.

V posledních letech začínají běžnému lineárnímu televiznímu vysílání konkurovat audiovizuální mediální služby na vyžádání. Ty umožňují sledovat pořady v okamžiku zvoleném uživatelem (obvykle prostřednictvím online katalogů pořadů). Zatímco počet provozovatelů televizního vysílání v posledních letech kulminuje, počet poskytovatelů audiovizuálních mediálních služeb na vyžádání narůstá. Podle údajů ČSÚ zaznamenala v roce 2022 videa zveřejněná těmito subjekty více než 5,7 mld. přehrání.

Lenka Kárászová

Televizní vysílání 2012–2022

Rok	Odvysílaných hodin celkem	Kulturně orientované pořady (v %)	Zpravodaj., publicist., sport. a vzdělávací pořady (v %)
2012	1 202 158	27,8	54,0
2013	1 293 800	44,8	39,6
2014	1 344 772	37,6	46,4
2015	1 212 152	34,6	49,3
2016	1 327 099	39,8	45,0
2017	1 309 852	32,0	47,9
2018	1 393 001	34,7	48,0
2019	1 468 857	37,2	43,0
2020	1 466 239	33,0	51,7
2021	1 519 799	29,9	51,1
2022	1 527 855	31,8	51,0

**V ROCE 2022
BYLO ODVYSÍLÁNO
VÍCE NEŽ 1,5 MIL.
HODIN
TELEVIZNÍCH
POŘADŮ**

Televizní vysílání 2012–2022

Rok	Reklamní pořady (v %)	Ostatní pořady (v %)
2012	6,0	12,2
2013	5,7	9,9
2014	4,2	11,8
2015	4,8	11,3
2016	2,9	12,3
2017	9,1	11,0
2018	9,1	8,3
2019	12,0	7,8
2020	8,9	6,4
2021	13,6	5,4
2022	10,7	6,5

Rozhlasové vysílání 2012–2022

Rok	Reklamní pořady (v %)	Moderátorské vstupy*	Ostatní pořady (v %)
2012	7,2	x	1,3
2013	8,0	x	1,8
2014	6,6	x	2,1
2015	7,0	x	1,8
2016	6,7	x	1,1
2017	8,2	x	5,4
2018	4,8	x	4,9
2019	3,6	7,0	3,5
2020	3,7	6,4	3,1
2021	4,4	7,5	3,1
2022	4,1	6,9	3,8

*Od roku 2019 jsou moderátorské vstupy v rámci vysílání sledovány samostatně

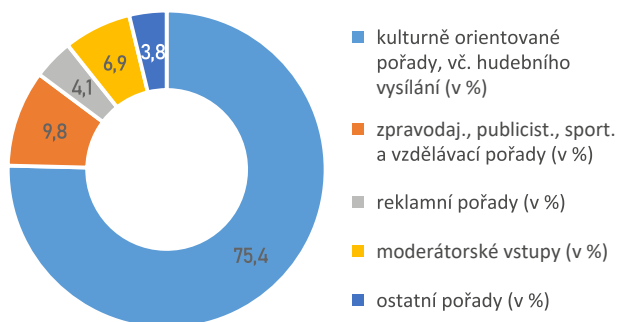
Rozhlasové vysílání 2012–2022

Rok	Odvysílaných hodin celkem	Kulturně orientované pořady (v %)	Zpravodaj., publicist., sport. a vzdělávací pořady (v %)
2012	938 945	79,3	12,3
2013	805 329	78,1	12,1
2014	806 416	81,2	10,1
2015	856 513	80,8	10,4
2016	839 734	82,3	9,8
2017	702 331	77,6	8,7
2018	783 490	81,6	8,7
2019	688 615	77,0	8,9
2020	694 086	77,5	9,3
2021	659 414	75,2	9,8
2022	663 196	75,4	9,8

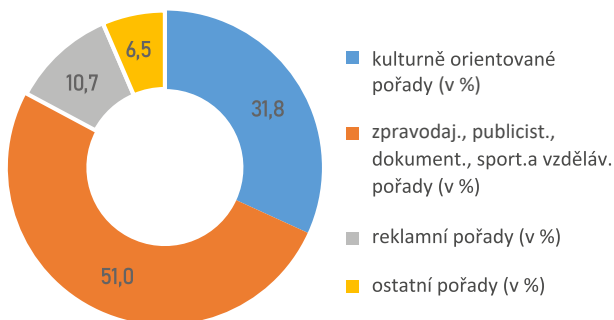
V rozhlasovém vysílání v roce 2022 převládaly kulturně orientované (především hudební) pořady, tvořily tři čtvrtiny vysílacího času

V TELEVIZNÍM VYSÍLÁNÍ PŘEDSTAVOVALY KULTURNĚ ORIENTOVANÉ POŘADY PŘIBLIŽNĚ TŘETINU VYSÍLACÍHO ČASU

Rozhlasové vysílání 2022 (v %)

Televizní vysílání 2022 (v %)

TOP 5 HUDEBNÍCH OBDOBÍ

podle roku vydání hraných skladeb v rozhlasovém vysílání (v hod.)

158 689

Skladby vydané v období 2020–2022

84 243

Skladby vydané v období 2010–2019

74 974

Skladby vydané v období 2000–2009

69 127

Skladby vydané v období 1990–1999

54 647

Skladby vydané v období 1980–1989

TOP 5 TELEVIZNÍCH POŘADŮ

televizního vysílání podle počtu odvysílaných hodin

532 661

Zpravodajské

232 945

Dramatické

205 909

Zábavné

163 810

Reklamní

134 729

Sportovní

N I P O S

Organizace NIPOS byla zřízena rozhodnutím ministra kultury k 1. 1. 1991.

Novela zřizovací listiny z prosince 2013 formuluje jako základní poslání Národního informačního a poradenského střediska pro kulturu (NIPOS) „podporu rozvoje kultury a veřejných kulturních služeb ve smyslu zákona č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury, neprofesionálních uměleckých aktivit, poskytování informačních služeb a odborných konzultací na základě soustavného vytěžování teoretických a praktických poznatků z analytické a výzkumné činnosti v oblasti kultury, z vlastního výzkumu a s využitím odborných informací z různých oborů umělecké činnosti“.

Svým posláním navazuje instituce na své předchůdce: historicky prvním byl Masarykův lidovýchovní ústav založený v roce 1925.

Odborná činnost NIPOS je zaměřena rovněž na získávání a analýzu poznatků o obecné úloze a postavení veřejných služeb kultury v sociálně-ekonomickém rozvoji ČR.

NIPOS je odborným pracovištěm pro rozvoj neprofesionálních uměleckých aktivit a estetické výchovy dětí, mládeže a dospělých a další vzdělávání ve vybraných uměleckých oborech. Zejména v této oblasti navazuje mezinárodní kontakty včetně mezinárodních nevládních organizací. Jako výzkumná organizace, zapsaná v rejstříku výzkumných organizací, je řešitelem výzkumných projektů. V této oblasti spolupracuje především s vysokými školami.

Z pověření MK je řešitelem rezortní státní statistické služby.

ARTAMA

Útvar pro neprofesionální umělecké aktivity

- Garant a spolupořadatel celostátních přehlídek, festivalů a výstav
- Řešitel projektů v oblasti výzkumu společenských věd
- Konzultant v jednotlivých uměleckých oborech (divadlo, foto, film, komorní a symfonická hudba, dechová hudba, sborový zpěv, scénický a lidový tanec)
- Vydavatel odborných publikací a periodik
- Pořadatel odborných seminářů, dílen a konferencí v oblasti uměleckého vzdělávání
- Zpracovatel odborných expertiz pro MK
- Provozovatel a odborný správce Databáze českého amatérského divadla (www.amaterskedivadlo.cz), hudebního fondu Knihovny NIPOS (sborové skladby pro pěvecké sbory), Národní sborové databáze (www.nsd.b.cz) a dalších odborných webů

CIK

Centrum informací a statistik kultury

- Garant státní statistické služby za oblast kultury
- Zpracovatel statistiky oborů: divadlo, galerie, muzea a památníky, hudební soubory, veřejné knihovny, památkové objekty zpřístupněné za vstupné, výstavní činnost v oblasti profesionálního výtvarného umění a architektury
- Neperiodické publikace a periodický tisk, vydavatelé, kulturně vzdělávací a zájmová činnost a festivaly
- Řešitel satelitního účtu kultury a benchmarkingu knihoven a muzeí

Knihovna NIPOS

Veřejná specializovaná knihovna s fondem zaměřeným na kulturní politiku, statistiku v kultuře, amatérské umění a dětské estetické aktivity. Knihovna disponuje jedinečným fondem notové literatury pro sborový zpěv.

MÍSTNÍ KULTURA

Internetový časopis

- Internetový magazín pro kulturní život v místech a regionech
- Publikuje články, zprávy, pozvánky na akce
- Přináší inspiraci a různé pohledy na kulturu

www.mistnikultura.cz

www.facebook.com/mistnikultura

KAM

Útvar koncepcí a metodiky

- Zpracovatel odborných stanovisek a podkladů pro koncepční dokumenty
- Ministerstva kultury a dalších rezortů
- Řešitel metodických doporučení v jednotlivých oblastech kultury (např. Metodické doporučení MK pro dobrovolnictví v kultuře a umění)
- Zpracovatel analýz poskytování veřejných kulturních služeb ve vybraných obcích ČR
- Koordinátor a řešitel výzkumu a vývoje NIPOS
- Poskytovatel dalšího vzdělávání profesionálních pracovníků v kultuře
- Provozovatel bezplatné internetové poradny pro subjekty působící v kultuře

VYBRANÉ PUBLIKACE NIPOS

Dramatická výchova Soni Pavelkové

ed.: Eva Machková

Soubor metodických textů jedné z klíčových osobností oboru včetně receptáře cvičení, her a námětů k improvizacím

Hra a divadlo

Nina Martínková

Dvanáct tematicky koncipovaných lekcí shrnuje zkušenosti jedné z výrazných osobností české dramatické výchovy

Hry pro šest smyslů

Hana Budínská

12. vydání kartotéky her a cvičení pro dramatickou výchovu

Malované opony divadel českých zemí II

kolektiv autorů

Výpravná publikace představuje 230 známých i zapomenutých divadelních opon

Metodika dramatické výchovy

Eva Machková

14. vydání zásobníku dramatických her, cvičení a improvizací

Mluvní výchova dětí

Šárka Štembergová Kratochvílová

Praktická příručka shrnující mnohaleté zkušenosti naší přední odbornice v oboru mluvní výchovy

Sborníky skladeb pro pěvecké sbory

Sborníky sborových skladeb autorů určených pro dětské a středoškolské soubory

Taneční tvorba pro děti a s dětmi

Ludmila Rellichová

Ukázky taneční tvorby jako výsledku výchovně vzdělávacího procesu

Úvod do studia dramatické výchovy

Eva Machková

3. aktualizované vydání přehledné knihy o teorii, didaktice a historii dramatické výchovy

Nové publikace

Děti, hry, divadlo a Josef Mlejnek

ed.: Jaroslav Provazník

Jádrem knihy je nové vydání oblíbené metodické publikace Josefa Mlejníka Dětská tvořivá hra, která shrnuje zkušenosti dlouholetého učitele dramatické výchovy a vedoucího dětských a mladých divadelních souborů z Vysokého Mýta, který rozhodujícím způsobem ovlivnil podobu české moderní dramatické výchovy.

Radost i údiv nad pohádkami

Zuzana Sikačová

Tato publikace se zabývá Otesánkem, Šípkovou Růženkou a Kráskou a zvířetem. Nabízí jejich různé výklady, hledá příbuznost s jinými příběhy, přibližuje možnosti zpracování divadelními prostředky a popisuje i vnímání pohádkových symbolů dětmi.

objednávky: eshop.nipos.cz

e-mail: nipos@nipos.cz

knihovna NIPOS: knihovna.nipos.cz

on-line katalog: nipos.cz/katalog

NIPOS – Fügnerovo nám. 5, 120 21 Praha 2,

P. O. BOX 12 / tel.: 221 507 900

**KULTURA
ČESKÉ REPUBLIKY
V ČÍSLECH**

Vybrané údaje za rok 2023

Redakce: Milan Dederá

Grafická úprava a sazba: Eva Filipová

Vydal: NIPOS, Fügnerovo nám. 1866/5, Praha 2

Neprodejně

© NIPOS, Praha 2024

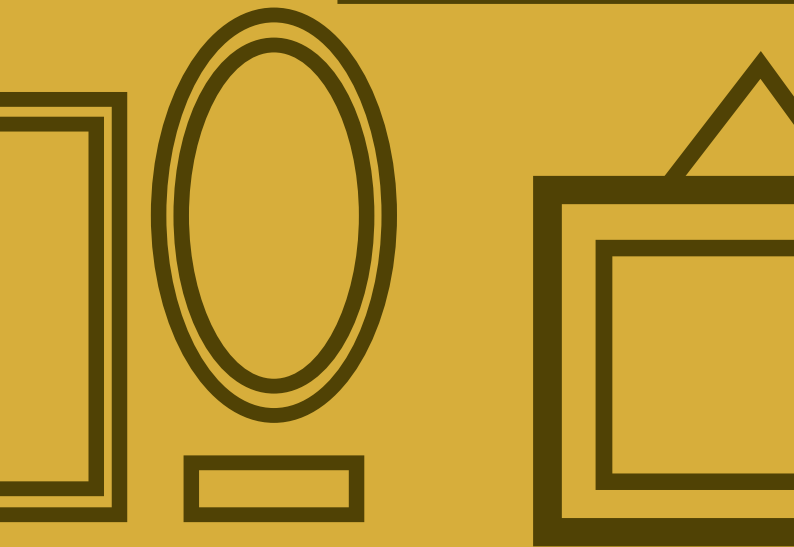
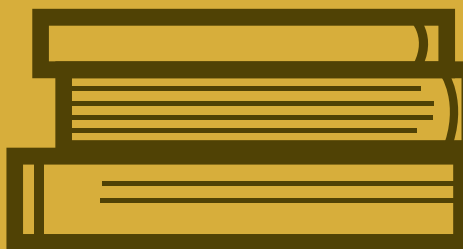
BENCHMARKINGKNIHOVEN.CZ

BENCHMARKINGMUZEI.CZ

KNIHOVNA.NIPOS.CZ

NIPOS.CZ

STATISTIKAKULTURY.CZ

N ■ I ■ P O ■ S